

Aine- ja opintojaksovalinnat

KIELIVALINNAT

Englanti ja ruotsi ovat kaikille yhteisiä kieliä. B2- tai B3-kielenä voi valita **ranskan, saksan tai italian**. B2-kieli on yläkoulussa alkanut valinnainen kieli. B3-kieli on lukiossa alkava valinnainen kieli.

B2- tai B3- kielestä kannattaa lukiossa suorittaa ainakin jokin oppimäärä. Kielet ovat erityisen tärkeitä yliopisto-opintoja suunnitteleville. Monipuolista kielitaitoa vaaditaan varsinkin humanistisilla ja kaupallisilla aloilla, ja siitä on hyötyä kaikilla aloilla. Työelämässä on pulaa muiden kuin englannin kielen taitajista. Riittävästi B2- tai B3-kieltä lukiossa opiskellut abiturientti voi kirjoittaa sen ylioppilastutkinnossa vieraan kielen kokeena.

B2- tai B3-kieli ei ole se, josta annetaan nelosia. Jos tosissaan yrittää ja osallistuu, se on jo hyväksytty suoritus. Kahden opintojakson oppimäärän B2- tai B3-kielestä suorittanut saa pyytää päättötodistukseen numeroarvosanan sijasta suoritusmerkinnän.

Ruotsia ja englantia kannattaa opiskella sillä tähtäimellä, että kirjoittaa ne ylioppilastutkinnossa, koska näiden kielten yo-tutkinnon arvosana on tärkeä näyttö korkeakouluopinnoissa ja niihin haettaessa. Ruotsin merkitystä ei aina täysin ymmärretä. Ruotsin taidosta on hyötyä työelämässä ja jatko-opinnoissa, ja hyöty kattaa kaikki Pohjoismaat. Ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin sisältyy aina myös ruotsin puhumisen ja kirjoittamisen opiskelua. Sen, joka on kirjoittanut ruotsin hyväksytysti yo-tutkinnossa, ei tarvitse ottaa ylimääräisiä ruotsin opintoja yliopistossa. On siis hyvä valita sekä englannin että ruotsin valinnaisia ja paikallisia opintoja yo-tutkintoa varten.

MATEMATIIKKA

Matematiikasta valitaan joko pitkä tai lyhyt oppimäärä. Jos on epävarma suoriutumisestaan, voi aloittaa pitkällä oppimäärällä ja vaihtaa toisen tai kolmannen opintojakson jälkeen lyhyelle. Toisin päin vaihtaminen on vaikeampaa. Kaikille matematiikan opiskelijoille yhteisen MAY 1 -opintojakson aikana selviää jo monelle, tuliko valittua itselle sopiva taso.

Pitkästä matematiikasta on hyötyä teknillisillä ja luonnontieteellisillä sekä luonnontieteitä soveltavilla aloilla, ja monilla niistä se on välttämätön. Pitkän matematiikan hyvin suorittaneilla ylioppilailla on laajimmat jatko-opintojen valintamahdollisuudet.

REAALIAINEET: USKONTO tai ELÄMÄNKATSOMUSTIETO, PSYKOLOGIA, FILOSOFIA, HISTORIA, YHTEISKUNTAOPPI, FYSIIKKA, KEMIA, BIOLOGIA, MAANTIEDE ja TERVEYSTIETO

Uskontoa opiskellaan uskontosuunnan mukaisesti. Evankelis-luterilaiseen tai ortodoksisen kirkkoon kuulumattomat opiskelijat voivat opiskella elämäntietoa joko itsenäisinä suorituksina tai verkko-opintoina tai valita uskonnon.

Ota valinnoissa huomioon jatko-opintosuunnitelmat ja ylioppilastutkinto. Huomaa myös aineiden liittyminen toisiinsa. **Valitse vähintään kahdesta reaaliaineesta kaikki pakolliset ja valinnaiset opintojaksot.**

TAIDEAINEET: MUSIIKKI JA KUVATAIDE

Musiikkia ja kuvataidetta on valittava yhteensä vähintään kolme opintojaksoa eli toista ainetta vähintään kaksi ja toista yksi pakollinen opintojakso.

LIIKUNTA

Liikunta on lukujärjestyksessä hajautetusti, mutta jos on valinnut vain pakolliset opinnot, liikuntatunteja on samana lukuvuonna vain joko kevät- tai syyslukukaudella. Kolmantena vuonna ei ole pakollista liikuntaa.

Liikunnan opintojaksot arvostellaan numerolla, mutta opiskelijan pyynnöstä päättötodistukseen voi saada oppiaineesta suoritusmerkinnän.

OPINTO-OHJAUS (arvioidaan suoritusmerkinnällä)

Opinto-ohjausta on kaksi kaikille yhteistä opintojaksoa, yhteensä 4 opintopistettä. Lisäksi on valittavissa kaksi opiskelutaitoja kehittävää yhden opintopisteen opintojaksoa: OP 3p Lue 1 ja OP 4p Lue 2.

OP 5p on opiskeluhyvinvointia tukeva Opintokamu-kurssi. Se on Turun yliopiston psykologian laitoksen tuottama opintojakso, jonka voi suorittaa verkossa yhden lukuvuoden aikana.

TEMAATTISET OPINNOT (arvioidaan suoritusmerkinnällä)

Laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja tarjotaan kahden opintopisteen valinnaisina opintojaksoina:

(**TO 1v Taikatemppuja**, jonka tavoitteena on oppia tekemään yksinkertaisia taikatemppuja ja ymmärtämään taikatemppujen matemaattiset ja luonnontieteelliset taustat),

TO 2v Liikennekasvatus, jonka suoritukseen sisältyy ajokortti ja rehtorin antama kirjallinen työ,

TO 3v Sodan ja rauhan maailma, jonka aikana tutkitaan jotain sotaan ja rauhaan liittyvää aihetta eri näkökulmista (esim. historia, uskonto, kuvataide, fysiikka, maantiede, psykologia, kirjallisuus),

TO 4v Ilmaisutaito, jonka tavoitteita ovat itseilmaisun, esiintymistaidon ja pitkäjännitteisen ryhmätyöskentelytaidon kehittäminen.

TO 5v Harrastukset 1 ja **TO 6v Harrastukset 2**. Jos sinulla on jokin säännöllinen, tavoitteellinen ja ohjattu harrastus, voit pyytää harrastustoiminnan ohjaajalta tai vetäjältä opintokirjaan merkinnän vähintään tunnin kestävästä suorituksesta. Opintokirjan saa rehtorilta. 36 vähintään tunnin kestävää suoritusta vastaa yhtä kahden opintopisteen opintojaksoa. Lukion oppimäärään voi lukea korkeintaan kaksi eri harrastukseen liittyvää opintojaksoa.

TO 7v Tiede ja teknologia (ei valintakortilla), jonka aikana katsotaan keskustelun pohjaksi tiededokumentteja tai etäluentoja esimerkiksi Tieteen päiviltä. Opintojakso voi sisältää myös vierailuja tiedettä ja teknologiaa esitteleviin kohteisiin sekä asiantuntijoiden vierailuja koululla.

TO 8v Nuorisovaltuusto, **TO 9v Opiskelijakuntatoiminta**. Nuorisovaltuustossa ja/tai lukion opiskelijakunnassa toimimisesta saa 2 opintopistettä.

PAIKALLISET VALINNAISET OPINNOT

Ylioppilastutkinnon koetehtävät perustuvat valtakunnallisen opetussuunnitelman pakollisiin ja valinnaisiin opintojaksoihin. Paikalliset valinnaiset opinnot ovat niitä tukevia tai muihin lukion tavoitteisiin liittyviä opintojaksoja. Paikallisten opintojaksojen toteutuminen riippuu kysynnästä. Kertaus-opintojaksot arvioidaan numerolla, muut paikalliset opintojaksot suoritusmerkinnällä.

Opiskelutaitojen kehittämiseksi on mahdollista saada tukea erityisopettajan pitämistä OP 3p **Lue 1** ja OP 4p **Lue 2** -opintojaksoista. OP 5p on opiskeluhyvinvointia tukeva **Opintokamu-kurssi**. Se on Turun yliopiston psykologian laitoksen tuottama opintojakso, jonka voi suorittaa verkossa yhden lukuvuoden aikana.

Liikunnan LI 6p **Vanhojentanssit** on osa lukion perinteitä. Opiskelijat harjoittelevat ja järjestävät tanssit itsenäisesti varsinaisen työjärjestyksen ulkopuolella hankkimansa ohjaajan avustuksella.

Ylioppilastutkintoa varten on tarjolla **englannin ja ruotsin kertausta** (ENA 9p, RUB1 8p) sekä **yo-kuuntelukokeisiin ja kirjoittamiseen valmentavia opintoja** (ENA 10p ja 11p, RUB1 9p ja 10 p). Valintakorttiin on **kertaavia opintoja** 3. lukiovuodelle merkitty valittavaksi myös **matematiikasta** (MAA 13 p, MAB 10p), **fysiikasta** (FY 9p) ja **kemiasta** (KE 6p). Muiden aineiden kertausta ei näy valintakortissa.

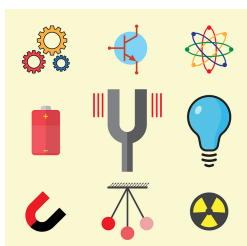
Kaikki ylioppilastutkinnon kokeet ovat digitaalisia. Tietotekniikan hallinnan merkitys lukiossa ja jatko-opinnoissa sekä työelämässä korostuu. Kannattaa siis valita **tietotekniikkaa**. AT 1p- ja 2p-opinnot suorittamalla saa valmiudet suorittaa tietokoneen käyttäjän A-kortin. Koulu järjestää tutkinnon halukkaille ja tutkinnon suorittamisesta saa todistuksen. Lisäksi Kärsämäen lukiossa on tarjolla opintojaksot ylioppilastutkinnossa käytettävistä ohjelmista (AT 3p ja AT 4p) sekä ohjelmoinnista (AT 5p).

Yhteiskuntaopissa on tarjolla 2,5 vuoden kuluessa suoritettava **Lukiolaisen sijoittajakoulu** (YH 5p, ei näy valintakortissa), jonka kuluessa tutustutaan osakesäästämisen ja sijoittamisen perusteisiin.

Äidinkielessä voi muiden opintojen ohella suorittaa **kirjallisuudiplomin** (ÄI 12 p). Valintakortissa on tarjolla myös **Luova kirjoittaminen** (ÄI 13p). **Muissa kielissä** voi saada opintopisteitä **asumisesta kielialueella** esim. vaihto-opiskelun aikana.

Luonnontieteen (laboratorio)töissä voi tehdä opettajan ohjauksessa varsinaisen työjärjestyksen ulkopuolella fysiikan, kemian tai biologian laboratorio- tai kenttätöitä.

KORKEAKOULUOPINNOT LUKIOAIKANA

Lukiolainen voi suorittaa myös korkeakouluopintoja. Lukioaikana suoritettavat korkeakoulujen lukiolaiskurssit, sekä avoimen yliopiston ja avoimen ammattikorkeakoulun kurssit luetaan osaksi lukion oppimäärää.

Korkeakoulujen polku- ja väyläopinnot antavat mahdollisuuden saada lukion jälkeen opiskelupaikka korkeakoulusta ilman todistusvalintaa tai valintakokeessa käymistä.